

कश्यपोऽसितो देवलो वा। पवमानः सोमः। गायत्री।

एते सोमा अभि प्रियमिन्द्रस्य काममक्षरन्। वर्धन्तो अस्य वीर्यम्॥ ९.००८.०१

एते। सोमाः- रसाः। अस्य- इन्द्रस्य। वीर्यं- प्रभावम्। वर्धन्तः- वर्धयन्तः। इन्द्रस्य- ईशनाधिदैवतस्य। प्रियम्। कामम्। अभि- अभितः। अक्षरन्- अभ्यवर्षन्॥१॥

पुनानासश्चमूषदो गच्छन्तो वायुमश्विना। ते नो धान्तु सुवीर्यम्॥ ९.००८.०२

पुनानाः- पवमानाः। चमूषदः- प्रतीकस्थाः। द्यावापृथिव्योरन्तरस्थाः। चमूषदो द्यावापृथिवीनामसु पठितः। वायुम्- प्राणाधिदैवतम्। अश्विना- प्राणेशानौ। गच्छन्तः- प्राप्तुवन्तः। ते- रसाः। नः- अस्मासु। सुवीर्यं- शोभनबलम्। धान्तु- धारयन्तु॥२॥

इन्द्रस्य सोम राधसे पुनानो हार्दि चोदय। ऋतस्य योनिमासदम्॥ ९.००८.०३

हार्दि- हृदयस्पर्शी सन्। सोम- रस। इन्द्रस्य- ईशनाधिदैवतस्य। राधसे- संसिद्धयै। पुनानः- पवमानः सन्। चोदय- प्रेरय। ऋतस्य योनिम्- सत्यभूते स्वस्थाने। आसदम्- यथा इन्द्रो निषीदति तथा चोदय॥३॥

मृजन्ति त्वा दश क्षिपो हिन्वन्ति सप्त धीतयः। अनु विप्रा अमादिषुः॥ ९.००८.०४

दश। क्षिपः- अवतारणं कुर्वन्त्य आपो मूलशक्तिधारा दशदिग्वर्तिन्यः। त्वा- त्वाम्। मृजन्ति- संस्कुर्वन्ति। सप्त धीतयः। हिन्वन्ति- प्रीणयन्ति। अनु- त्वामनु। विप्राः- मेधाविनः। अमादिषुः- मादयन्ति॥४॥

देवेभ्यस्त्वा मदाय कं सृजानमति मेघ्यः। सं गोभिर्वासयामसि॥ ९.००८.०५

मेष्यः- सूक्ष्मदर्शी सन् त्वां सोम । मेषशब्दस्य दर्शनार्थो मिषतां सर्वरक्षसामित्यादिषु यथा ।
देवेभ्यः- द्योतनशक्तिभ्यः । मदाय- हर्षाय । कम्- आनन्दम् । अति सृजानम्- अधिकतया
सृजन्तम् । गोभिः- चिद्रश्मिभिः । सम्- सम्यक् । वासयामसि- वासयामः ॥५॥

पुनानः कलशेषा वस्त्राण्यरुषो हरिः । परि गव्यान्वव्यत ॥ ९.००८.०६

कलशेष- प्रतीकेषु । अरुषः- रोचमानः । हरिः- आकर्षकः सन् । पुनानः- पवमानः । वस्त्राणि-
आच्छादकान् । गव्यानि- चिद्रश्मीन् । परि- परितः । अव्यत- आच्छादयति ॥६॥

मघोन आ पवस्व नो जहि विश्वा अप द्विषः । इन्दो सखायमा विश ॥ ९.००८.०७

मघोनः- दैवीसंपद्वतः । नः- अस्मान् प्रति । आ पवस्व- समन्तात् क्षर । विश्वा अप द्विषः- सर्वाणि
द्वेषभावनानि । जहि- नाशय । इन्दो- हृदयक्लेदनशील । सखायम्- भवन्मित्रं माम् । आ विश ॥७॥

वृष्टिं दिवः परि स्रव द्युम्नं पृथिव्या अधि । सहो नः सोम पृत्सु धाः ॥ ९.००८.०८

दिवः- नभसः । द्युम्नं वृष्टिम्- ज्योतिर्मयीं वृष्टिम् । पृथिव्या अधि- भूम्या उपरि । परि स्रव ।
चिदाकाशादाशरीरं चिद्रश्मिवर्षणं कुर्वित्यध्यात्मे । सोम- रस । पृत्सु- वृत्रैर्जनितयुद्धेषु । नः-
अस्मभ्यम् । सहः- सहनशीलत्वम् । धाः- धारय ॥८॥

नृचक्षसं त्वा वयमिन्द्रपीतं स्वर्विदम् । भक्षीमहि प्रजामिषम् ॥ ९.००८.०९

नृचक्षसम्- उपासकानां दर्शनभूतम् । इन्द्रपीतम्- इन्द्रेण अनुभूतम् । स्वर्विदम्- ज्योतिषां
ज्ञातारम् । प्रजाम्- उपासकस्य वत्समिव स्थितम् । इषम्- उपासकानां कामनाभूतम् । त्वा-
भवन्तम् । भक्षीमहि- भजेमहि ॥९॥